

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **M. O.**, bývajúcej v K., zastúpenej JUDr. D. K., advokátkou, v K., proti žalovanému **I., s. r. o.**, so sídlom v K. zastúpenému Advokátskou kanceláriou M. G. s. r. o., so sídlom v K., v mene a na účet ktorej koná Mgr. M. D., **o určenie neplatnosti zmluvy o pôžičke**, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 23 C 54/2004, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 4. marca 2010 sp. zn. 2 Co 196/2009, takto

r o z h o d o l:

Dovolanie **o d m i e t a.**

Žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e:

Okresný súd Košice I rozsudkom z 19. marca 2009 č. k. 23 C 54/2004 – 419 určil, že zmluva o pôžičke č. 19/2003/911 zo dňa 23. 4. 2003 a jej dodatok č. 1 zo dňa 17. 6. 2003 uzavreté medzi žalovaným a žalobkyňou, predmetom ktorých bolo poskytnutie pôžičiek v sume 950 000 Sk, sú neplatné. Žalobkyni priznal náhradu trov konania v sume 581, 66 € s tým, že budú vyplatené z prostriedkov štátu do 15 dní od právoplatnosti rozsudku a súčasne uložil učtárni súdu zaplatiť žalobkyni na účet advokáta JUDr. F. P. sumu 447, 25 € a na účet advokátky JUDr. D. K. sumu 134, 41 € do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že nebolo preukázané reálne odovzdanie finančných prostriedkov žalobkyni, z ktorého dôvodu nemôže byť zmluva o pôžičke a dodatok č. 1 k nej považovaná za platnú. Pokiaľ žalovaný tvrdil, že záujemcov o pôžičky zabezpečoval pre neho I. S., je prinajmenšom jeho neopatrnosťou súvisiacou s dobrými

mravmi, že ako inštitúcia poskytujúca nebankové pôžičky (úvery) , vyplatila finančné prostriedky tomuto sprostredkovateľovi bez preukázania, že je zástupcom dlžníka . Zmluvu o pôžičke pritom zabezpečila prevodom členských práv a povinností (nezákonne) k bytu žalobkyne na svojho konateľa M. E., za súčasného postúpenia pohľadávky z pôžičky. Podľa tvrdenia žalobkyne, si jednotlivé písomnosti ani neprečítala, ktorá skutočnosť vyplýva aj z príbuzných konaní s obdobnou problematikou, kde sprostredkovanie zmlúv o pôžičke a iných právnych úkonov tiež zabezpečoval medzi občanmi a žalovaným I. S.. Podmienky, úroky, zmluvné pokuty , doba vrátenia značnej časti finančných prostriedkov pritom evokujú situáciu, že pri poznaní týchto faktov, by žalobkyňa takúto zmluvu nielen neuzavrela, ale tieto sú aj v rozpore so zákonom a dobrými mravmi (§ 3 , § 39 Občianskeho zákonníka). Mal preukázaný aj naliehavý právny záujem na požadovanom určení (§ 80 písm. c/ O. s. p.), pretože žalobkyňa nemala inú možnosť ako určovacou žalobou dosiahnuť neplatnosť právneho úkonu (zmluvy o pôžičke), na základe ktorého nezískala to, čo bolo formálne v ňom uvedené (pôžičku vo výške 950 000 Sk). O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalovaného rozsudkom zo 4. marca 2010 sp. zn. 2 Co 196/2009 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol. Účastníkom a štátu náhradu trov konania nepriznal. Uviedol, že predmetom konania je určenie neplatnosti zmluvy o pôžičke a jej dodatku č. 1. Zmluva o pôžičke uzavretá podľa § 657 Občianskeho zákonníka má reálnu a nie konsenzuálnu povahu a jej vznik predpokladá nielen dohodu zmluvných strán, ale aj odovzdanie predmetu pôžičky. Táto skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustanovenia § 133 ods. 1 Občianskeho zákonníka , podľa ktorého , ak sa hnutelná vec prevádza na základe zmluvy, nadobúda sa vlastníctvo prevzatím veci , tzn. tradíciou. Odovzdanie veci znamená v podstate prevzatie veci z ruky do ruky, tzn. žalovaný pri poskytnutí pôžičky , na ktorú bola uzavretá písomná zmluva, musel odovzdať finančné prostriedky do rúk žalobkyne. Z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa jednoznačne vyplýva, že nielen v prípade žalobkyne, ale aj v ďalších prípadoch, kde došlo k uzavretiu zmluvy o pôžičke a súčasne dodatku k nej a k zmluve o prevode členských práv a povinností k bytu, finančné prostriedky prevzal I. S., nie účastníci zmluvy. Je preto nepochybné, že k skutočnému (reálnemu) odovzdaniu predmetu pôžičky nedošlo. Preto zmluva o pôžičke v zmysle uvedeného nevznikla, z ktorého dôvodu sa žalobkyňa nemôže domáhať určenia neplatnosti zmluvy o pôžičke, ku ktorej nedošlo, teda nevznikla. Preto odvolací súd zmenil

rozsudok súdu prvého stupňa (§ 220 O. s. p.), keď vychádzal z toho, že prvostupňový súd vec nesprávne právne posúdil a žalobe vyhovel, ako keby k zmluve o pôžičke došlo. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 150 ods. 1 O. s. p. z dôvodov hodných osobitného zreteľa spočívajúcich v povahe sporu a spôsobe, akým došlo k poskytovaniu pôžičiek. Priznanie náhrady trov konania úspešnému žalovanému, ktorý postupoval netransparentne, by (podľa jeho názoru) bolo v rozpore s dobrými mravmi. Trovy štátu nepriznal, pretože neúspešná žalobkyňa bola oslobodená od platenia súdnych poplatkov.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal dovolanie žalovaný. Navrhol rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Namietal procesný postup odvolacieho súdu, ktorý je postihnutý zásadnými vadami, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Predovšetkým v tom, že porušil zásadu viazanosti rozsahom a dôvodmi odvolania. Rozsudok odvolacieho súdu vychádza zo skutkového záveru, že žalobkyňa neprevzala peňažné prostriedky na základe zmluvy o pôžičke a jej dodatku č. 1, čo pred súdom prvého stupňa ani v odvolaní netvrdil. Naopak uviedol mnoho zásadných skutočností, ktoré prevzatie finančných prostriedkov potvrdzujú, na podporu ktorých boli vykonané zodpovedajúce dôkazy a ktoré odvolací súd ignoroval a v odôvodnení rozsudku sa s nimi nijako nevysporiadal. Nevysporiadal sa teda s uplatneným odvolacím dôvodom, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a nezohľadnil ani námietku o nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení neplatnosti zmluvy o pôžičke v zmysle § 80 písm. c/ O. s. p. Namietal aj nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom.

Žalobkyňa sa k dovolanou nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

Podľa § 240 ods. 1 veta prvá O. s. p. účastník môže podať dovolanie do jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu na súde, ktorý rozhodoval v prvom stupni.

Podľa § 243b ods. 5 O. s. p. ustanovenia § 218 ods. 1, § 224 ods. 1, § 225 a 226 platia pre konanie na dovolacom súde obdobne. Odvolací súd odmietne dovolanie, ktoré bolo podané niekým, kto na dovolanie nie je oprávnený (§ 218 ods. 1 písm. b / O. s. p.).

Na rozdiel od objektívnych podmienok vymedzených zákonom, stanovením lehoty na podanie dovolania, prípustnosti dovolania len proti v zákone uvedeným rozhodnutiam odvolacieho súdu, zastúpenia dovolateľa a pod., ktoré musia byť pri podaní dovolania splnené a ktoré sa nevzťahujú na osobu konkrétneho dovolateľa, ustanovenie § 240 ods. 1 prvá veta O. s. p. určuje (okrem iného) aj subjektívnu podmienku prípustnosti dovolania, ktorá sa viaže na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto dovolanie podáva. Teda, či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať dovolanie (hoci aj proti rozhodnutiu objektívne napadnuteľnému týmto opravným prostriedkom). Právo podať dovolanie proti rozhodnutiam odvolacieho súdu zveruje účastníkovi. Z účelu dovolania, ale vyplýva, že nie každému účastníkovi prislúcha právo podať dovolanie. Toto právo nie je dané tomu účastníkovi, v neprospech ktorého rozhodnutie odvolacieho súdu nevyznelo a ktorý týmto rozhodnutím nebol dotknutý na svojich právach. Teda tomu účastníkovi, ktorý mal v konaní úspech. Úspech v konaní treba pritom chápať v závislosti od výsledku súdneho sporu, pričom pod úspechom treba rozumieť úspech v zmysle procesného výsledku. Procesný úspech v plnom rozsahu na strane žalobcu znamená stav, pri ktorom súd v plnom rozsahu vyhovie jeho žalobe a vydá rozhodnutie v súlade s navrhovaným výrokom. Plný úspech na strane žalovaného je stav, pri ktorom súd žalobu v celom rozsahu zamietne.

V danej veci odvolací súd tým, že zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalobu (v celom rozsahu) zamietol, rozhodol v prospech žalovaného. Tento mal teda v (dovolacom) konaní podľa procesného výsledku (zamietnutia žaloby žalobkyne) plný úspech vo veci. Preto nie je účastníkom konania (subjektívne) oprávneným na podanie dovolania.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného odmietol (§ 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. b / O. s. p.).

V dovolacom konaní úspešnej žalobkyni vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal. Dovolací súd jej náhradu trov tohto konania nepriznal, lebo nepodala návrh na ich náhradu (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p., § 142 ods. 1 O. s. p. a § 151 ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. júla 2011

JUDr. Daniela Švecová, v.r.

predsedníčka senátu

Za správnosť :

Hrčková Marta